

مروری بر اهم پیگیری‌های حقوقی شهادت حاج قاسم سلیمانی

پنج سال از جمعه سرد و سیاه ۱۳ دی ۱۳۹۸ می‌گذرد؛ زمانی که در فرودگاه بغداد سردار سپهبد حاج قاسم سلیمانی و شهید ابومهدی المهندس و همراهان ایشان با دستور مستقیم دونالد ترامپ رئیس‌جمهور وقت آمریکا به شهادت رسیدند؛ خبر هولناکی که دنیا را بهت‌زده کرد و بازتاب گسترده‌ای داشت.

گروه جامعه [ایرنا](#) - بامداد روز جمعه ۱۳ دی ۱۳۹۸، پهپادهای آمریکایی کاروان حامل سردار حاج قاسم سلیمانی و ابومهدی المهندس معاون بسیج مردمی عراق را در فرودگاه بغداد مورد هدف قرار داد و آنها را پس از یک عمر مجاهدت در مبارزه با تروریسم دست ساخته آمریکا و غرب به شهادت رساند.

رهبر معظم انقلاب با صدور پیامی ضمن تسلیت به ملت ایران و خانواده شهدای والامقام، سه روز عزای عمومی در کشور اعلام کردند و درباره شهادت سردار سپهبد حاج قاسم سلیمانی فرمودند: «شهادت پاداش تلاش بیوقفه او در همه این سالیان بود، با رفتن او به حول و قوه الهی کار او و راه او متوقف و بسته نخواهد شد ولی انتقام سختی در انتظار جنایتکارانی است که دست پلید خود را به خون او و دیگر شهدای حادثه دیشب آلودند.»

پس از این حادثه در دادسرای ویژه امور بین‌الملل تهران، پرونده‌ای تشکیل شد و تحقیقات جامعی در ارتباط با عملیات منتهی به شهادت سردار سرافراز اسلام و جبهه مقاومت پیگیری شد همچنین با تعیین یک بازپرس ویژه برای این پرونده به منظور تحقق و جمع‌آوری دلایل و مستندات، ۵۰۰ فقره مکاتبه با نهادهای امنیتی و دیپلماتیک به منظور تحقیقات و نظرخواهی برای صدور قرار نهایی و کیفرخواست انجام شد و برای پیگیری موضوع به ۶ کشور نیابت قضایی اعطا شد.

آیت‌الله سید ابراهیم رئیسی رئیس وقت قوه قضاییه نیز ۲۷ بهمن ۱۳۹۸ در سفر به کرمان از تشکیل پرونده رسیدگی به این جنایت و اقدام تروریستی در دادسرای عمومی و انقلاب تهران خبر داد و گفت که قضات این پرونده مامور شده‌اند موضوع را با همکاری معاونت امور بین‌الملل قوه قضاییه و وزارت امور خارجه دنبال کنند همچنین این کار با همکاری مسئولان عالی قضایی در عراق دنبال خواهد شد.

رویه‌های حقوقی قضایی به عنوان یک مطالبه عمومی در این پرونده در محاکم داخلی و از بعد بین‌المللی در همکاری با عراق به جریان افتاد و این پرونده که به واقع، پیگیری حقوق یک ملت است، همچنان در برخی ابعاد در جریان رسیدگی قرار دارد.

دادخواهی سه‌هزار ایرانی و محکومیت ۴۹ میلیارد دلاری آمریکا

در پی دادخواهی ۳۳۱۸ از هموطنان از سراسر کشور، دادگاه رسیدگی به پرونده مطالبه خسارت مادی، معنوی و تنبیهی ناشی از شهادت سردار شهید حاج قاسم سلیمانی در شعبه ۵۵ دادگاه عمومی و حقوقی تهران (شعبه ویژه رسیدگی کننده به دعاوی بین‌المللی) مورد رسیدگی قرار گرفت و پس از برگزاری سه جلسه رسیدگی علنی، دادگاه رأی به محکومیت دولت آمریکا در این را پرونده صادر کرد.

مشروح جلسات رسیدگی علنی به پرونده مطالبه خسارت مادی، معنوی و تنبیهی ناشی از شهادت سردار شهید حاج قاسم سلیمانی را در لینک‌های زیر بخوانید:

براساس حکم دادگاه که ۱۵ آذر امسال منتشر شد، هر یک از خواندگان پرونده به نحو تضامنی به پرداخت پنج میلیون دلار به ازای هر خواهان در مجموع ۱۶ میلیارد و ۵۹۰ میلیون دلار معادل ۸۲۶ هزار و ۱۸۲ میلیارد تومان از باب خسارت مادی و معنوی وارده محکوم شدند همچنین دادگاه با توجه به قانون صلاحیت محاکم دادگستری جمهوری اسلامی ایران برای رسیدگی به دعاوی مدنی علیه دولت‌های خارجی از باب تنبیه رفتار خواندگان و جلوگیری از تکرار آن در آینده به دلیل اینکه اقدام آن‌ها در به شهادت رساندن سردار شهید حاج قاسم سلیمانی مصداق بارز نقض حقوق بشر است، حکم به پرداخت غرامت تنبیهی به نحو تضامنی به میزان ۲ برابر خسارت مادی و معنوی وارده به میزان ۱۰ میلیون دلار برای هر یک از خواهان پرونده، مجموعاً به میزان ۳۳ میلیارد و ۱۸۰ میلیون دلار معادل یک میلیون و ۶۵۲ هزار و ۳۶۶ میلیارد تومان داد.

در این پرونده خواندگان در مجموع به پرداخت ۴۹ میلیارد و ۷۷۰ میلیون دلار محکوم شده است که این مبلغ از باب مبلغ ریالی معادل با پرداخت خسارت تاخیر تادیه از تاریخ صدور رأی تا روز اجرای رأی همراه خواهد بود همچنین دادگاه، دولت آمریکا و دیگر خواندگان پرونده را محکوم به عذرخواهی رسمی از خواهان‌های و درج در یکی از

جرايد کثيرالانتشار محکوم کرده است.

در محکوميت آمريکا و رأی صادره از شعبه ۵۵ دادگاه عمومي و حقوقی تهران به بعد حقوقی پرونده ترور حاج قاسم سلیمانی رسیدگی شد و بخش حقوقی پرونده ترور شهيد حاج قاسم سلیمانی در دادگاه حقوقی تهران مورد رسیدگی قرار گرفته و حکم آن صادر شده است. در واقع، در اين پرونده موضوع خسارت ناشی از دست دادن سردار شهيد حاج قاسم سلیمانی و لطمات روحی وارده به مردم ايران از باب اقدامات غیرقانونی و تروریستی دولت آمريکا مورد بررسی قرار گرفت و حکم آن، جریمه محسوب نمیشود بلکه خسارت معنوی است.

پرونده کیفری ترور حاج قاسم سلیمانی

پرونده کیفری ترور حاج قاسم سلیمانی، پس از جمع آوری بیش از ۱۲ هزار صفحه مستندات و سه سال طی شدن تشریفات قانونی و بررسی در دادسرای امور بین الملل تهران منتهی به صدور کیفرخواست در ۱۶۴ صفحه علیه ۷۳ نفر از مقامات آمريکا شد.

نقض مصونیت و مبانی نقض حقوق بین الملل در ترور سردار شهيد قاسم سلیمانی و همراهان وی، مغایرت اقدام آمريکا در ترور سردار سلیمانی با اصول بین المللی، مبانی صلاحیت محاکم قضایی ايران و قوانین موثر مصوب در مجلس شورای اسلامی و اقدامات قضایی صورت گرفته در این پرونده از جمله مباحث مطرح در کیفرخواست این پرونده است.

تاکنون چند جلسه از دادگاه رسیدگی به بعد کیفری پرونده شهادت سردار سپهید قاسم سلیمانی و شهيد ابومهدی المهندس و همراهان ایشان برگزار شده است اما همچنان این پرونده در جریان رسیدگی قرار دارد.

سخنگوی قوه قضاییه ۱۱ دی در پاسخ به سوال خبرنگار ایرنا در رابطه با آخرین وضعیت اقدامات حقوقی قضایی در پیگیری پرونده شهيد سلیمانی گفت: پرونده کیفری شهيد سلیمانی پس از صدور کیفرخواست، به شعبه اول دادگاه کیفری یک استان تهران ارجاع شد و از شهریور سال جاری جلسات دادگاه برگزار شد.

اصغر جهانگیر با بیان اینکه چهارمین جلسه دادگاه در تاریخ ۹ دی

ماه سال جاری برگزار شد، گفت: در جلسات گذشته دادگاه موضوع اتهامی مشارکت در تامین مالی تروریسم و گروه‌های تروریستی، مشارکت در برهم زدن امنیت کشور و ترور دولتی منجر به شهادت سردار سلیمانی و همراهان ایشان که توسط دولت تروریستی امریکا صورت گرفته است، با بررسی عدله اثباتی، پرونده در دستور کار قرار گرفته است.

جهانگیر اضافه کرد: این پرونده به عنوان یک پرونده ملی رسیدگی میشود و ما محق به رسیدگی به جنایات ارتكابی توسط عوامل تروریستی هستیم و قول می‌دهیم این پرونده را با قاطعیت پیگیری کنیم.

تشکیل کمیته مشترک ایران و عراق علیه جنایت آمریکا

در بعد بین‌المللی، کمیته مشترک تحقیقات اقدام جنایتکارانه علیه سردار سپهبد قاسم سلیمانی و شهید ابومهدی المهندس و همراهان ایشان نیز از بدو تشکیل پرونده با همکاری عراق در حال پیگیری است.

این کمیته ویژه پیگیری حقوقی و بین‌المللی توسط وزارت امور خارجه با همکاری سایر دستگاه‌های ذیربط، ابعاد حقوقی این پرونده را بررسی و پیگیری کرده و اقدامات متعددی را با هدف دنبال کردن موضوع در همه سطوح داخلی، دوجانبه، منطقه‌ای و بین‌المللی به منظور احراز مسئولیت بین‌المللی دولت آمریکا انجام داده است همچنین در پیگیری اقدام تروریستی آمریکا، فعالیت کمیته مشترک قضایی بین جمهوری اسلامی ایران و جمهوری عراق نیز ادامه دارد.

پرونده اقدام هولناک تروریستی که حقوقدانان بین‌الملل از آن با عنوان اقدام علیه بشریت یاد می‌کنند، همچنان باز است و با شهادت سردار حاج قاسم سلیمانی همه ملت ایران «حاج قاسم» شدند؛ مکتب و منش ایشان جاودانه شد اما داغی که در پی شهادت سردار رشید اسلام بر جان ملت ایران نهاده شده است که هیچ گاه و با هیچ اقدامی تسکین نمی‌یابد و خواسته ملت ایران از دولتمردان این است که با وجود سکوت مجامع بین‌المللی در برابر حق مسلم یک ملت تا سرانجام رساندن این پرونده از پای ننشینند.